PROTOKOLLSUTDRAG RS 2026-0015
2026-04-14

§ 90

Förnyat genomförandebeslut Saltsjöbanan och tunnelbaneentréer Slussen samt uppdrag om att teckna tilläggsavtal till genomförandeavtalet för Saltsjöbanan ändstation

RS 2025-1248

Sammanfattning

Investeringsobjektet Saltsjöbanan och tunnelbaneentréer utgör en del av det större samhällsbyggnadsprojektet Slussen och innefattar olika åtgärder, varav vissa utförs av Stockholms stad, medan andra delar utförs av Region Stockholm.

I juni 2020 fattade regionfullmäktige genomförandebeslutet för investeringen Saltsjöbanan och tunnelbaneentréer Slussen, till en total investeringsutgift på 1 012 miljoner kronor (RS 2020-0426). Efter det att regionfullmäktige fattade genomförandebeslutet har projekten försenats med cirka tre år på grund av förseningar av den nya bussterminalen i Katarinaberget. Under denna period har index för både byggentreprenader och material stigit mer än vad som kunde ha förutsetts i genomförandebeslutet 2020.

Förslaget innebär att investeringen tillförs ytterligare 539 miljoner kronor, till en total investeringsutgift på 1 551 miljoner kronor, inom ramen för 2026 års investeringsbudget och inriktningsnivåer för planåren 2027-2035. Utgiftsökningen beror främst på sämre geotekniska förutsättningar än förväntat vilket lett till att nya metoder har behövt tillämpas, i kombination med att projektets komplexitet och omfattningen av Region Stockholms åtaganden underskattades i tidigare kalkyler som baserades på systemhandlingen från 2014.

För Saltsjöbanan ändstation har det identifierats behov av att klargöra de fastighetsrättsliga och redovisningsmässiga konsekvenserna av genomförandeavtalet. Efter analys har parterna enats om behov av att teckna ett tilläggsavtal till genomförandeavtalet för att reglera konsekvenserna. I ärendet redovisas de förslag på områden som tilläggsavtalet till genomförandeavtalet behöver innehålla givet att upplåtelseformen ändras.

Beslutsunderlag

1. Regionrådsberedningens skrivelse
2. Regiondirektörens tjänsteutlåtande
3. Trafiknämndens protokollsutdrag den 18 februari 2026
4. Trafikförvaltningens tjänsteutlåtande den 16 januari 2026
5. Ekonomibilaga med investeringskalkyl (sekretess)

Yrkanden

Ordförande Aida Hadzialic (S) yrkar bifall till regionrådsberedningens förslag i skrivelse den 1 april 2026 (bilaga).
Ledamot Axel Conradi m.fl. (M), ledamoten Carl-Johan Schiller (KD) och ledamoten Amelie Tarschys Ingre (L) yrkar bifall till eget förslag till tilläggsbeslut (bilaga).

Beslutsgång

Ordförande Aida Hadzialic (S) frågar först på regionrådsberedningens förslag till beslut och finner att regionstyrelsen bifaller detta.

Ordförande frågar därefter på Moderaternas, Kristdemokraternas och Liberalernas förslag till tilläggsbeslut och finner att regionstyrelsen avslår detta.

Beslut
Regionstyrelsen föreslår att regionfullmäktige beslutar följande.

1. Trafiknämnden medges rätt att fortsätta genomförandefasen avseende Saltsjöbanan och tunnelbaneentréer vid Slussen inom ramen för 2026 års investeringsbudget och inriktningsnivåer för planåren 2027-2035, med en utökad investeringsutgift om 539 miljoner kronor, till en total investeringsutgift på 1 551 miljoner kronor.

2. Trafiknämnden får i uppdrag att teckna tilläggsavtal till Genomförandeavtal för ny- och ombyggnadsarbeten för Saltsjöbanan ändstation i anslutning till Slussen avseende ändrad upplåtelseform för nyttjande av markområde för Saltsjöbanan i enlighet med vad som framgår av tjänsteutlåtandet.

3. Trafiknämnden får i uppdrag att teckna nödvändiga ytterligare avtal, såsom avtalsservitut, som krävs för att uppfylla innehållet i genomförandeavtalet.

Sverigedemokraterna deltar inte i beslutet.

Reservation
Ledamoten Axel Conradi (M), ledamoten Carl-Johan Schiller (KD) och ledamoten Amelie Tarschys Ingre (L) anmäler reservation från Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna till förmån för eget förslag till tilläggsbeslut.

Särskilda uttalanden
Ledamoten Anna Sehlin m.fl. (V) anmäler ett särskilt uttalande från Vänsterpartiet.
Ledamoten Msciwoj Swigon m.fl. (SD) anmäler ett särskilt uttalande från Sverigedemokraterna.

Paragrafen är justerad

Skickas till
Trafiknämnden

Regionrådsberedningen

SKRIVELSE
2026-04-01

RS 2025-1248

Regionstyrelsen

Förnyat genomförandebeslut Saltsjöbanan och tunnelbaneentréer Slussen samt uppdrag om att teckna tilläggsavtal till genomförandeavtalet för Saltsjöbanan ändstation

Föredragande regionråd: Jens Sjöström

Ärendebeskrivning

Investeringsobjektet Saltsjöbanan och tunnelbaneentréer utgör en del av det större samhällsbyggnadsprojektet Slussen och innefattar olika åtgärder, varav vissa utförs av Stockholms stad, medan andra delar utförs av Region Stockholm.

I juni 2020 fattade regionfullmäktige genomförandebeslutet för investeringen Saltsjöbanan och tunnelbaneentréer Slussen, till en total investeringsutgift på 1 012 miljoner kronor (RS 2020-0426). Efter det att regionfullmäktige fattade genomförandebeslutet har projekten försenats med cirka tre år på grund av förseningar av den nya bussterminalen i Katarinaberget. Under denna period har index för både byggentreprenader och material stigit mer än vad som kunde ha förutsetts i genomförandebeslutet 2020.

Förslaget innebär att investeringen tillförs ytterligare 539 miljoner kronor, till en total investeringsutgift på 1 551 miljoner kronor, inom ramen för 2026 års investeringsbudget och inriktningsnivåer för planåren 2027-2035. Utgiftsökningen beror främst på sämre geotekniska förutsättningar än förväntat vilket lett till att nya metoder har behövt tillämpas, i kombination med att projektets komplexitet och omfattningen av Region Stockholms åtaganden underskattades i tidigare kalkyler som baserades på systemhandlingen från 2014.

För Saltsjöbanan ändstation har det identifierats behov av att klargöra de fastighetsrättsliga och redovisningsmässiga konsekvenserna av genomförandeavtalet. Efter analys har parterna enats om behov av att teckna ett tilläggsavtal till genomförandeavtalet för att reglera konsekvenserna. I ärendet redovisas de förslag på områden som tilläggsavtalet till genomförandeavtalet behöver innehålla givet att upplåtelseformen ändras.

Förslag till beslut
Regionrådsberedningen föreslår regionstyrelsen föreslå att regionfullmäktige beslutar följande.

Sekretess
Bilagan till trafikförvaltningens tjänsteutlåtande omfattas av sekretess enligt 19 kap 3 § OSL (2009:400)

1. Trafiknämnden medges rätt att fortsätta genomförandefasen avseende Saltsjöbanan och tunnelbaneentréer vid Slussen inom ramen för 2026 års investeringsbudget och inriktningsnivåer för planåren 2027-2035, med en utökad investeringsutgift om 539 miljoner kronor, till en total investeringsutgift på 1 551 miljoner kronor.

2. Trafiknämnden får i uppdrag att teckna tilläggsavtal till Genomförandeavtal för ny- och ombyggnadsarbeten för Saltsjöbanan ändstation i anslutning till Slussen avseende ändrad upplåtelseform för nyttjande av markområde för Saltsjöbanan i enlighet med vad som framgår av tjänsteutlåtandet.

3. Trafiknämnden får i uppdrag att teckna nödvändiga ytterligare avtal, såsom avtalsservitut, som krävs för att uppfylla innehållet i genomförandeavtalet.

Regionrådsberedningens motivering

Ärendet rör dels ett nytt genomförandebeslut för Saltsjöbanan och tunnelbaneentréer vid Slussen, dels ett uppdrag om att teckna ett tilläggsavtal i relation till Saltsjöbanans ändstation.

I grunden ligger det genomförandebeslut avseende investeringen Saltsjöbanan och tunnelbaneentréer Slussen (RS 2020-0426) som fattades 2020. Det förnyade genomförandebeslutet innebär att ytterligare medel skjuts till projektet. Fördyringarna fördelar sig enligt följande.

419 miljoner kronor hänförs till Saltsjöbanans ändstation och Stockholms stads arbeten med densamma. Geotekniska förhållanden har visat sig vara sämre än förväntat, vilket krävt andra tekniska lösningar och arbetssätt. Detta har i sin tur lett till merkostnader. Projektet är komplext och dess systemhandling från 2014 har också visat sig vara av låg detaljeringsgrad, vilket gjort att kalkylerna inte fångat den faktiska omfattningen av Region Stockholms åtaganden. Därtill har Stockholms stads försening av bussterminalen vid Slussen påverkat den ursprungliga tidpunkten för trafikstarten för Saltsjöbanans ändstation.

Övriga 120 miljoner kronor hänför sig till de nya tunnelbaneentréerna och är relaterade till byggherreorganisation och projektering för oförutsedda behov relaterade till anläggningens ålder, bristfälliga relationshandlingar samt komplexa gränssnitt och beroenden gentemot närliggande projekt.

Ett tilläggsavtal i förhållande till genomförandebeslutet krävs också. Detta eftersom regionen, inom ramen för nuvarande avtal, inte kan förvärva de anläggningar som tidigare antagits då genomförandeavtalet inte längre helt överensstämmer med befintlig projektering och planering. Parterna är dessutom gjort ytterligare fastighetsrättsliga analyser vilket föranlett ett behov av ett tilläggsavtal.

För att minska risken för ytterligare ökade entreprenadkostnader för Region Stockholm, ska tilläggsavtalet också innehålla en överenskommelse mellan parterna om ett fast pris som ligger inom beslutets totala investeringsutgift. Det fasta priset omfattar grundläggnings- och betongarbeten för tråg men även hitintills upparbetade utgifter som Stockholms stad utfört till Region Stockholm.

Beslutet är en förutsättning för att Region Stockholm ska uppfylla sina åtaganden i enlighet med genomförandeavtalet och ersätta Stockholms stad för nedlagda utgifter. Mittenkoalitionen är fast beslutna om att, trots projektets ändrade förutsättningar, fortsatt ha framdrift i förhållande till Saltsjöbanans ändstation och de nya tunnelbaneentréerna. Om beslutet inte fattas finns ytterst en risk för att ersättningstrafiken mellan Henriksdal och Slussen måste förlängas ytterligare.

Regionrådsberedningen tillstyrker förslaget.

Beslutsunderlag

1. Regiondirektörens tjänsteutlåtande
2. Trafiknämndens protokollsutdrag den 18 februari 2026
3. Trafikförvaltningens tjänsteutlåtande den 16 januari 2026
4. Ekonomibilaga med investeringskalkyl (sekretess)

Aida Hadžialić

Jens Sjöström

Moderaterna
Kristdemokraterna
Liberalerna

FÖRSLAG TILL TILLÄGGSBESLUT
2026-04-14

RS 2025-1248

Regionstyrelsen
Ärende 23

Förnyat genomförandebeslut avseende Saltsjöbanan och tunnelbaneentréer vid Slussen samt godkännande av tilläggsavtal till genomförandeavtalet för Saltsjöbanan ändstation

För att undvika att projektet blir kostnadsdrivande, bör en tydlig plan för kostnadskontroll finnas. Detta för att i möjligaste mån säkerställa att satsningen genomförs på ett ekonomiskt ansvarsfullt sätt och att offentliga resurser används effektivt möjligast.

Vi föreslår därför att tydliga kontrollstationer till trafiknämnden inrättas för att säkerställa tid, ekonomi och kvalitet i projektet och därmed även transparens samt insyn för nämndens ledamöter.

I föreliggande ärende är det tydligt att kostnader som trafikförvaltningen inte har rådighet över, såsom tidsrisker och ersättningstrafik, belastar regionen. Vi riskerar också att förlora finansieringsmedel från stadsmiljöavtal.

Med anledning av ovanstående föreslår vi regionstyrelsen besluta föreslå regionfullmäktige att besluta följande:

1. Att tydliga kontrollstationer till trafiknämnden inrättas för att säkerställa tid, ekonomi, kvalitet och arbetsmiljö i projektet och därmed även transparens samt insyn för nämndens ledamöter.

2. Att uppdra åt förvaltningschefen att i dialog med Stockholms stad säkerställa att kostnader som uppstår till följd av tidsförskjutningar eller omständigheter utanför trafikförvaltningens rådighet inte oskäligt belastar Region Stockholm.

SÄRSKILT UTTALANDE
2026-04-14

RS 2025-1248

Vänsterpartiet

Regionstyrelsen
Ärende 23

Förnyat genomförandebeslut för Saltsjöbanan och tunnelbaneentréer

Det har varit många turer kring nya bussterminalen och Saltsjöbanan kopplat till bygget av nya Slussen genom åren, turer som medfört kraftiga förseningar och fördyrningar. Det förnyade genomförandebeslutet avser ett mycket komplext projekt och Vänsterpartiet vill betona vikten av att utifrån tidigare erfarenheter lyckas hålla ihop projektet för att bli färdiga enligt plan och hålla budget. Vi vill också framhålla vikten av att de skyddsorganisationer som kommer verka i anläggningen tidigt kopplas in för att den färdiga anläggningen inte ska behöva drabbas av skyddsstopp och dyra efterjusteringar.

Region Stockholm

Sverigedemokraterna Region Stockholm

SÄRSKILT UTTALANDE
2026-04-14

RS 2025–1248

Regionstyrelsen
Ärende 23

Förnyat genomförandebeslut Saltsjöbanan och tunnelbaneentréer Slussen samt uppdrag om att teckna tilläggsavtal till genomförandeavtalet för Saltsjöbanan ändstation

Sverigedemokraterna ställer sig kritiska till att Region Stockholm förväntas bära kostnaderna för förseningar och fördyringar som i väsentliga delar har sin grund i Stockholms stads bristande framdrift.

Projekten har försenats med cirka tre år på grund av sent färdigställande av bussterminalen i Katarinaberget och fördyringen för Saltsjöbanans ändstation hänförs i hög grad till Stockholms stads arbeten. Samtidigt föreslås regionen utöka investeringsutgiften med 539 miljoner kronor, varav 388 miljoner kronor avser fördyrade arbeten kopplade till staden. Det är inte rimligt att regionen ska stå för notan när andra aktörers förseningar, bristande planering och otillräckliga kalkyler driver upp kostnaderna.

Sverigedemokraterna deltar inte i beslutet.